

**Kaip Agentūra organizuoja pagalbą
žmogui su negalia?**

Negalią nustato ir įvertina

Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra.

Toliau šiame tekste

Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrą vadinsime **Agentūra**.

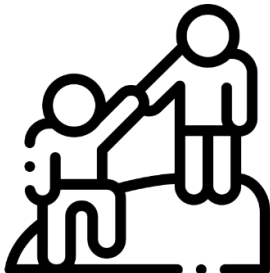
Agentūra yra organizacija,

kurioje žmonės su negalia gauna:

- informaciją,

- pagalbos planą.

Agentūros darbuotojai žmogui su negalia sudaro pagalbos planą.

Pavyzdžiui, parašo, kad žmogui reikia daiktų ar paslaugų.

Agentūra įvertina negalią ir nustato:

1. Dalyvumo lygį.

Dalyvumo lygis parodo, kaip aktyviai žmogus gali dalyvauti bendruomenės veiklose. Pavyzdžiui, mokykloje ar dienos centre.

Dalyvumo lygį Agentūra nustato pilnamečiams. Pilnametis žmogus yra žmogus, kuriam yra 18 ar daugiau metų.

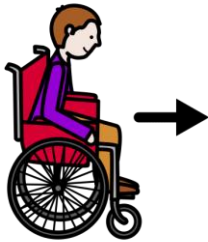
2. Neįgalumo lygį vaikams.

Neįgalumo lygis parodo, kokią sunkią negalią turi vaikas.

Neįgalumo lygis nustatomas vaikams iki 18 metų.

3. Individualios pagalbos poreikį.

Individualus reiškia skirtas tik tam žmogui.

Pavyzdžiui, individualus vežimėlis.

Tuo vežimėliu naudojasi tik tas vienas žmogus.

Kitam žmogui tas vežimėlis gali būti nepatogus.

Individualios pagalbos poreikis parodo,

kokios pagalbos reikia būtent tam žmogui.

Skirtingiems žmonėms reikia skirtingos pagalbos.

Pavyzdžiui, žmogui, kuris negirdi,

reikia vertimo į gestų kalbą.

O žmogui, kuris nemato,

reikia informaciją garsiai pasakyti.

Individualios pagalbos poreikį Agentūra nustato ir vaikams, ir pilnamečiams.

Kaip Agentūra nustato negalią?

Agentūra nustato,
kokios pagalbos reikia žmogui, kai įvertina:

- žmogaus sveikatą.

Agentūros darbuotojai perskaito medicininius dokumentus apie Jūsų sveikatą.

- žmogaus atsakymus į klausimus.

Agentūros darbuotojai užduoda klausimus, kaip Jums sekasi daryti įvairius veiksmus.

Pavyzdžiui, ar Jums sunku atsisėsti.

Agentūros darbuotojai įvertina Jūsų atsakymus.

Tada Agentūros darbuotojai geriau išsiaiškina,

- kokios pagalbos Jums reikia,
- kaip Jums padėti.

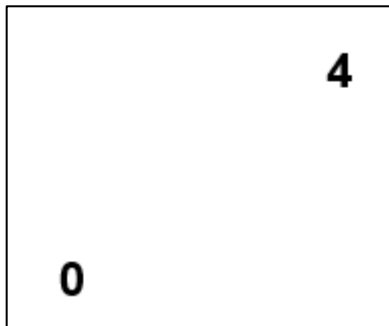

Klausimai vaikams ir suaugusiems yra skirtingi.

Kaip vertinamas klausimynas?

Žmogaus atsakymai į klausimus parodo, kokios pagalbos reikia žmogui.

Klausimų atsakymai yra vertinami balais nuo 0 iki 4.

Kuo didesnis balas,

tuo daugiau žmogui reikia pagalbos.

0 balų reiškia, kad pagalbos žmogui nereikia.

4 balai reiškia, kad žmogui reikia daug pagalbos.

Toks žmogus be pagalbos gali neišgyventi.

Pavyzdžiui, jeigu žmogui niekas neatneš maisto.

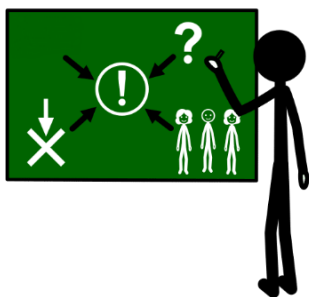
Pavyzdžiui, kokia yra žmogaus atmintis?

Jeigu žmogus turi puikią atmintį,

jis gauna 0 balų.

Jeigu žmogus nieko neatsimena,

jis gauna 4 balus.

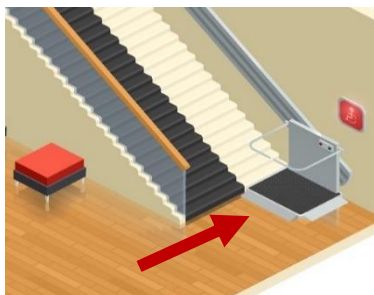

Jeigu žmogus sutinka,
Agentūra gali jam padaryti pagalbos planą.

Pagalbos plane yra parašyta,
kokios pagalbos reikia būtent tam žmogui.

Pavyzdžiui, vienam žmogui reikia,
kad jį nuvežtų pas gydytoją.

Kitam žmogui reikia namuose padaryti keltuvą.
Tada žmogus su vežimėliu galės
pakilti į antrą aukštą.

Jeigu žmogus sutinka gauti pagalbos planą,
Agentūros darbuotojas užduoda daugiau klausimų.

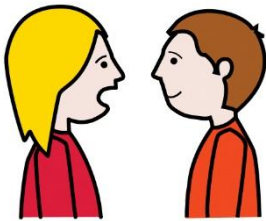
Tada Agentūros darbuotojas
turi daugiau informacijos apie tai,
kokiose srityse žmogui reikia pagalbos.

Pagalbos sritys yra įvairios. Pavyzdžiui:

- judėjimo.

Pavyzdžiui, darbuotojas klausia,
ar žmogui lengva atsisėsti.

- bendravimo,

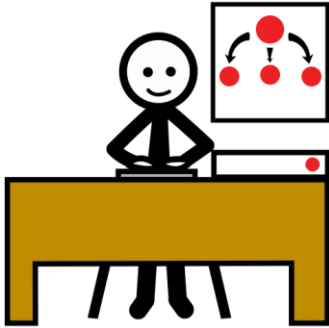
Pavyzdžiui, darbuotojas klausia,
ar žmogus gali lengvai kalbėti.

- kasdienės veiklos.

Pavyzdžiui, darbuotojas klausia,
ar žmogus gali pats pasigaminti valgyti.

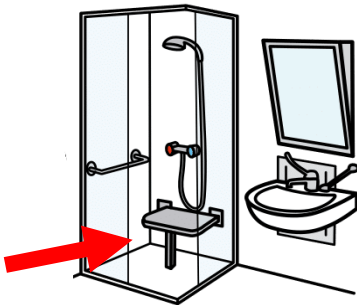
Kaip Agentūra organizuoja pagalbą ?

Agentūros darbuotojas sužino žmogaus problemas, kai žmogus atsako į klausimus.

Tada Agentūros darbuotojas pagalvoja, kokios pagalbos ar daiktų reikia tam žmogui.

Agentūros darbuotojas parašo įstaigoms, kad jos duotų žmogui reikalingą pagalbą ar daiktus.

Pavyzdžiui, žmogus pasakė,

kad jam sunku praustis, nes jis negali stovėti.

Tada Agentūros darbuotojas tai parašo **techninės pagalbos priemonių centrui.**

Tada šis centras pasiūlo žmogui dušo kėdutę.

Tada žmogus galėtų

atsisėsti duše ir nusiprausti.

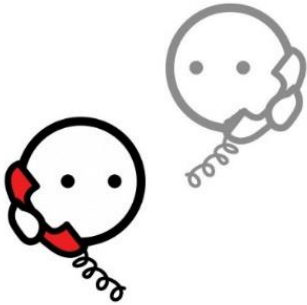

Techninės pagalbos priemonių centras

yra įstaiga, kuri žmonėms su negalia duoda jiems reikalingus daiktus.

Žmogui paskambino arba parašo pati įstaiga, kurią išrinko Agentūros darbuotojas.

Tada įstaigos darbuotojas:

- pasikalba su žmogumi,
- paaiškina žmogui, ką reikia toliau daryti. Pavyzdžiui, kokius dokumentus užpildyti.
- paaiškina, ar gaus daiktą nemokamai, ar reikės kažkiek primokėti.

Žmogus turi pasakyti įstaigai, ar jis nori gauti daiktą ar paslaugas. Pavyzdžiui, dušo kėdės.

Nebūtina apsispręsti iš karto. Žmogus gali apsispręsti vėliau. Pavyzdžiui, po savaitės.

Žmogus gali persigalvoti. Pavyzdžiui, jei iš pradžių norėjo dušo kėdės, o po to persigalvojo ir nebenori.

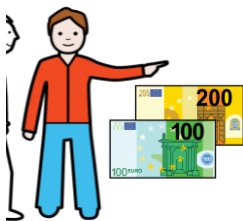
Kartais žmogus nežino,
kokios pagalbos jam reikia ar reikės vėliau.

Tada Agentūros darbuotojas gali
žmogui su negalia patarti ir papasakoti:

- kokia pagalba žmogui būtų naudinga,
- kokius daiktus ar paslaugas jis gali gauti.

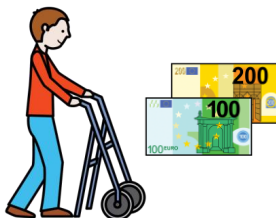
Jei žmogus gauna daiktus ar paslaugas,
žmogus vis tiek gaus tiek pat pinigų,
kiek gaudavo visada.

Pavyzdžiui, Jonas sunkiai vaikšto.
Jonas gavo 300 eurų išmoką.

Tada Agentūra suorganizavo,
kad Jonas gautų vaikštynę.
Su vaikštyne Jonas galėtų lengviau vaikščioti.

Dabar Jonas ir toliau gauna 300 eurų išmoką,
bet turi ir vaikštynę.

Kokios organizacijos žmogui su negalia duoda daiktus ir paslaugas?

Su Agentūra kartu dirba įvairios įstaigos.

Šios įstaigos duoda žmogui su negalia skirtingus daiktus ar paslaugas.

Apačioje yra parašytos įstaigos ir ką jos daro.

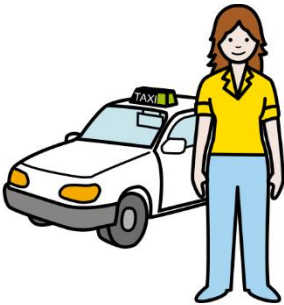
✓ Užimtumo tarnyba.

Užimtumo tarnyba padeda žmonėms:

- rasti darbą,
- mokytis reikalingų dalykų darbui.

Pavyzdžiui, išmokti vairuoti.

Tada žmogus gali pradėti dirbti vairuotoju.

✓ Techninės pagalbos priemonių centras.

Techninės pagalbos priemonių centras:

- duoda žmonėms su negalia jiems reikalingus daiktus.

Pavyzdžiui, vaikštynę.

- išmoko, kaip naudotis tais daiktais.

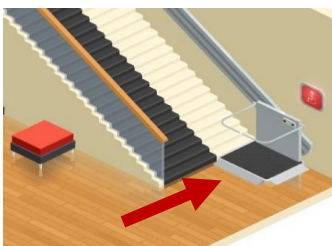

✓ Įvairios Lietuvos savivaldybės.

Savivaldybė yra miesto valdžia.

Savivaldybė padeda žmonėms su negalia:

- pritaiko namus, kad būtų patogų naudotis.
Tai reiškia, remontuoja namus,
kad žmogui su negalia būtų patogų gyventi.
Pavyzdžiui, įrengia laiptų keltuvą.

- duoda transporto paslaugas
Pavyzdžiui, nuveža žmogų su negalia į darbą.

- suranda žmogų, kuris padės namuose.
Pavyzdžiui, padės žmogui su negalia pavalgyti.

- Savivaldybės duoda ir daugiau pagalbos.
Apie kitą pagalbą galite pasiskaityti
savo savivaldybės internetiniame puslapyje.

✓ **Lietuvių gestų kalbos vertimo centras.**

Gestų kalbos vertimo centro darbuotojai

yra gestų kalbos vertėjai.

Gestų kalbos vertėjai padeda susikalbėti girdintiems ir negirdintiems žmonėms.

Pavyzdžiui, banke.

Vertėja gali padėti susikalbėti

banko darbuotojai ir negirdinčiam žmogui.

Visos Agentūros įstaigos ieško būdų,

kaip padėti žmogui su negalia.

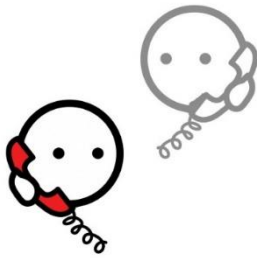
Kartais įstaiga nežino, kaip padėti žmogui.

Tada įstaiga turi:

- pasitarti su savivaldybe,
- kartu nuspręsti, kaip būtų galima padėti žmogui.

Visos įstaigos turi Agentūrai pranešti,
ar žmogui su negalia davė daiktų ir paslaugų.
Jeigu nedavė, įstaigos turi pasakyti, kodėl.

Jei turite klausimų apie pagalbos organizavimą,
kreipkitės į Agentūrą:

- skambinkite telefonu
+370 5 230 30 60,

- rašykite elektroninį laišką.
Elektroninį laišką siųskite adresu
info@anta.lt

Tekstą lengvai suprantama kalba parengė
Prieinamumo užtikrinimo ir konsultacijų skyrius.
Teksto turinį patvirtino
Metodinės pagalbos ir analizės skyrius.

Tekstą vertino dienos centro „Šviesa“ lankytojas
Valdemaras Belopetrovič.

Teksto vertinimą koordinavo dienos centro „Šviesa“
darbuotoja Paula Stašaitienė.

Iliustracijų šaltiniai:

- <https://www.freepik.com/>
- <https://arasaac.org/>
- <https://anta.lrv.lt/lt/>